

ЗАТВЕРДЖУЮ

**Керівник Секретаріату
Уповноваженого Верховної Ради
України з прав людини**

Роман РОМАНЮК

15 08 2022 року

ПОЛОЖЕННЯ

**про Департамент моніторингу додержання рівних прав і свобод,
прав національних меншин, політичних та релігійних поглядів
Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України
з прав людини**

1. Загальні положення

1.1. Департамент моніторингу додержання рівних прав і свобод, прав національних меншин, політичних та релігійних поглядів (далі – Департамент) є самостійним структурним підрозділом Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини (далі - Секретаріат), діяльність якого координує Представник Уповноваженого з рівних прав і свобод, прав національних меншин, політичних та релігійних поглядів (далі – Представник Уповноваженого) згідно із затвердженою посадовою інструкцією.

1.2. Департамент у своїй діяльності керується Загальною декларацією з прав людини (1948), Конвенцією про захист прав людини і основоположних свобод (1950), Віденською конвенцією про дипломатичні зносини (1961), Віденською конвенцією про консульські зносини (1963), Європейською Хартією Рівності жінок і чоловіків у житті місцевих громад (2006), Європейською Хартією регіональних мов або мов меншин (1992), Конституцією України, законами України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини», «Про звернення громадян», «Про державну службу», «Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків», «Про корінні народи України», «Про національні меншини в Україні» та іншими законами України, міжнародними договорами, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, підзаконними нормативно-правовими актами, Положенням про Секретаріат, наказами Уповноваженого, Керівника Секретаріату та цим положенням.

1.3. Структуру та штатну чисельність Департаменту затверджує Уповноважений.

1.4. До складу Департаменту входять структурні підрозділи відповідно до затвердженої структури та штатного розпису Секретаріату.

1.5. Положення про Департамент, положення про структурні підрозділи Департаменту та посадові інструкції працівників Департаменту затверджує Керівник Секретаріату.

1.6. Працівників Департаменту призначає на посади та звільняє з посад Уповноважений.

2. Завдання

2.1. Основним завданням Департаменту є забезпечення реалізації повноважень Уповноваженого у сфері здійснення парламентського контролю за дотриманням принципу недискримінації за будь-якими ознаками, прав біженців та осіб, яким надано додатковий або тимчасовий захист, шукачів притулку, іноземців та осіб без громадянства, які мають дозвіл на тимчасове або постійне проживання в Україні, неврегульованих мігрантів, дотримання прав осіб щодо набуття, поновлення, припинення або втрати громадянства України, реалізації права громадян на оформлення паспортних документів, у тому числі документування посвідками на тимчасове і постійне проживання, дотриманням свободи пересування і вільного вибору місця проживання громадянами України, захисту прав громадян України, які знаходяться за кордоном, на повернення в Україну, реалізації права громадян брати участь в управлінні державними справами, у всеукраїнському та місцевих референдумах, вільно обирати і бути обраними до органів державної влади та органів місцевого самоврядування, захисту прав національних меншин (спільнот), корінних народів, дотримання прав громадян на використання державної мови та мов національних меншин (спільнот), запобігання вчиненню домашнього насильства, а також захисту прав громадян України, які стали жертвами торгівлі людьми.

2.2. На Департамент також покладені завдання щодо:

2.2.1 забезпечення в межах повноважень моніторингу стану дотримання принципу недискримінації та прав осіб, визначених у пункті 2.1 цього Положення, державними органами, органами місцевого самоврядування, громадськими об'єднаннями, підприємствами, установами, організаціями незалежно від форми власності;

2.2.2 забезпечення поновлення порушених прав людини і громадянина в межах компетенції.

3. Функції

3.1. Для забезпечення діяльності Уповноваженого Департамент відповідно до покладених на нього завдань та розподілу обов'язків між працівниками в межах своїх повноважень:

3.1.1 забезпечує в межах своїх повноважень проведення моніторингу дотриманням принципу недискримінації та прав осіб, визначених у пункті 2.1 цього Положення;

3.1.2 надає пропозиції Уповноваженому щодо вжиття заходів парламентського контролю з метою забезпечення прав і свобод людини і громадянина;

3.1.3 забезпечує моніторинг чинних законів і підзаконних актів щодо узгодження зі стандартами з питань дотриманням принципу недискримінації та прав осіб визначених у пункті 2.1 цього Положення;

3.1.4 здійснює моніторинг дотримання прав і свобод в межах компетенції Департаменту шляхом проведення моніторингових візитів/безвізних перевірок відповідно до затвердженого регламенту;

3.1.5 за дорученням Уповноваженого розробляє законопроекти та проекти інших нормативно-правових актів, необхідних для запобігання порушенням прав і свобод людини або сприяння їх поновленню в межах компетенції Департаменту;

3.1.6 за дорученням Уповноваженого готує пропозиції щодо вдосконалення законодавства України, спрямованого на забезпечення захисту прав і свобод людини і громадянина, запобігання їх порушенню або сприяння поновленню для внесення Уповноваженим в установленому порядку розробникам (суб'єктам нормотворення) в межах компетенції Департаменту;

3.1.7 за дорученням Уповноваженого готує проекти пропозицій щодо проектів нормативно-правових актів, що розробляються або внесені на розгляд до Верховної Ради України, Кабінету Міністрів України, позицій та висновків Уповноваженого до проектів нормативно-правових актів, наданих Уповноваженому розробниками (суб'єктами нормотворення);

3.1.8 бере участь у підготовці проектів конституційних подань Уповноваженого, готує проекти подань до державних органів та органів місцевого самоврядування, громадських об'єднань, підприємств, установ та організацій, незалежно від їх форм власності та їх посадових і службових осіб щодо усунення виявлених та запобігання порушенням прав і свобод людини і громадянина;

3.1.9 розглядає звернення громадян, у тому числі звернення громадян України, які проживають на тимчасово окупованих територіях та звернення громадян, які проживають на тимчасово окупованій території Автономної Республіки Крим, листи державних органів, органів місцевого самоврядування, громадських об'єднань, підприємств, установ, організацій, зокрема і з виїздом на місце, з питань, що належать до компетенції Департаменту, здійснює провадження у справах про порушення прав людини в порядку, визначеному Уповноваженим;

3.1.10 розглядає депутатські запити і звернення, запити на інформацію з питань, що належать до компетенції Департаменту;

3.1.11 роз'яснює заходи, яких має вжити особа, що подала звернення до Уповноваженого з питань, що належать до компетенції Департаменту;

3.1.12 надсилає звернення громадян за належністю до відповідних органів з рекомендаціями щодо дотримання стандартів у галузі прав людини і громадянина;

3.1.13 організовує та бере участь у перевірях стану дотримання прав людини і громадянина державними органами, органами місцевого самоврядування, підприємствами, установами, організаціями незалежно від форми власності з питань, що належать до компетенції Департаменту;

3.1.14 готує матеріали для звернення до суду із заявами про дискримінацію в суспільних інтересах, а також з інших питань, що належать до компетенції Департаменту, забезпечує в порядку, встановленому законом, супровід цих матеріалів в суді;

3.1.15 готує висновки у справах про дискримінацію у разі звернення суду;

3.1.16 ініціює в разі виявлення підстав для притягнення до адміністративної відповідальності за невиконання законних вимог Уповноваженого або представників Уповноваженого процедуру притягнення до адміністративної відповідальності за статтею 188⁴⁰ Кодексу України про адміністративні правопорушення;

3.1.17 здійснює в установленому порядку прийом громадян;

3.1.18 бере участь у підготовці щорічної і спеціальних доповідей Уповноваженого;

3.1.19 забезпечує в межах компетенції діяльність Консультативної ради при Уповноваженому та експертної ради при представнику Уповноваженого;

3.1.20 бере участь в організації та проведенні просвітницьких, навчальних заходів, нарад, конференцій, семінарів, круглих столів, залучає для їх проведення науковців, фахівців, незалежних експертів;

3.1.21 надає в межах компетенції методичну та консультативну допомогу працівникам Секретаріату, які здійснюють регіональне представництво, та регіональним координаторам взаємодії з громадськістю з питань, що належать до компетенції Департаменту;

3.1.22 забезпечує взаємодію і співпрацю з державними органами, органами місцевого самоврядування, громадськими об'єднаннями, міжнародними організаціями, надає пропозиції щодо підготовки та готує проекти договорів, угод, меморандумів щодо співпраці з ними з питань, що відносяться до компетенції Департаменту;

3.1.23 забезпечує підготовку інформаційно-аналітичних матеріалів для керівництва Секретаріату щодо поточного стану дотримання прав і свобод в межах компетенції Департаменту;

3.1.24 забезпечує підготовку проектів інформаційних повідомлень за напрямом діяльності Департаменту для висвітлення на офіційному вебпорталі Уповноваженого;

3.1.25 забезпечує ведення та складання номенклатури справ Департаменту;

3.1.26 здійснює інші функції, що впливають з покладених на Департамент завдань.

4. Права

4.1. Департамент відповідно до покладених на нього завдань має право:

4.1.1 запитувати і одержувати в установленому порядку необхідні документи, матеріали та інформацію від державних органів та органів місцевого самоврядування, громадських об'єднань, підприємств, установ, організацій незалежно від форм власності, їх посадових та службових осіб;

4.1.2 вимагати від посадових та службових осіб державних органів та органів місцевого самоврядування, громадських об'єднань, підприємств, організацій, установ незалежно від форм власності сприяння у проведенні у них перевірок діяльності щодо дотримання прав людини і громадянина, і зокрема на підконтрольних та підпорядкованих їм підприємствах, установах та організаціях, надання спеціалістів для участі у проведенні перевірок, експертиз і підготовці відповідних висновків;

4.1.3 запрошувати посадових і службових осіб, громадян України, іноземців, осіб без громадянства для отримання від них усних або письмових пояснень щодо обставин, які перевіряються у справі про порушення рівних прав і свобод;

4.1.4 порушувати перед керівниками державних органів та органів місцевого самоврядування, громадських об'єднань, підприємств, організацій, установ незалежно від форм власності питання щодо виконання актів реагування Уповноваженого в установлені строки;

4.1.5 проводити без попереднього повідомлення моніторингові візити та безвізні перевірки державних органів та органів місцевого самоврядування, громадських об'єднань, підприємств, установ та організацій незалежно від форми власності щодо дотримання ними прав людини і громадянина. Вимагати та отримувати від керівника та/або посадових осіб суб'єкта перевірки надання завірених підписом письмових пояснень;

4.1.6 залучати в установленому порядку до участі у вивченні окремих питань дотримання прав людини і громадянина науковців, експертів, представників громадських об'єднань (за згодою), працівників державних органів, органів місцевого самоврядування, підприємств, установ і організацій (за погодженням з їх керівниками);

4.1.7 організовувати та брати участь у робочих групах, семінарах, конференціях, нарадах та інших заходах з питань, що належать до компетенції Департаменту;

4.1.8 під час виконання покладених на Департамент завдань взаємодіяти в установленому порядку з державними органами та органами місцевого самоврядування, громадськими об'єднаннями, підприємствами, установами, організаціями незалежно від форм власності;

4.1.9 користуватися державними, і зокрема урядовими, системами зв'язку і комунікацій;

4.1.10 здійснювати інші повноваження відповідно до законодавства.

5. Керівництво

5.1. Департамент очолює Директор, який призначається на посаду і звільняється з посади Уповноваженим.

5.2. На посаду Директора Департаменту призначається особа, яка має ступінь вищої освіти не нижче магістра за спеціальністю в галузі права, або іншими спеціальностями, які відповідають напряму діяльності Департаменту, з досвідом роботи на посадах державної служби категорій «Б» чи «В» або досвідом служби в органах місцевого самоврядування, або досвідом роботи на керівних посадах підприємств, установ та організацій незалежно від форм власності не менше двох років.

5.3. У своїй діяльності Директор Департаменту повинен додержуватися Конституції України і законів України, інших нормативно-правових актів, прав та охоронюваних законом інтересів людини і громадянина, забезпечувати виконання покладених на нього функцій та повною мірою використовувати надані йому права.

5.4. Директор Департаменту повинен знати Конституцію України, Закон України «Про державну службу», Закон України «Про запобігання корупції», Закон України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини», інше законодавство України, що стосується діяльності Уповноваженого, чинні міжнародні договори в галузі захисту прав і свобод людини і громадянин, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, а також вільно володіти державною мовою.

5.5. Директор Департаменту має заступників у кількості згідно зі штатним розписом. У разі відсутності Директора Департаменту виконання його обов'язків здійснює його заступник відповідно до наказу Керівника Секретаріату.

5.6. Директор Департаменту підпорядкований Керівнику Секретаріату та координує свою діяльність з Представником Уповноваженого з рівних прав і свобод, прав національних меншин, політичних та релігійних поглядів.

5.7. Директор Департаменту несе персональну відповідальність за виконання покладених на Департамент завдань.

5.8. Посадові обов'язки та права Директора Департаменту визначаються у його посадовій інструкції.

6. Інші питання

6.1. Працівники Департаменту несуть відповідальність згідно з чинним законодавством України за невиконання або неналежне виконання покладених на них службових обов'язків, перевищення своїх повноважень, порушення обмежень, пов'язаних з проходженням державної служби, а також за вчинок, який порочить їх як державних службовців та/або дискредитує Уповноваженого та/або Секретаріат.

6.2. Секретаріат створює належні умови для ефективної роботи і підвищення кваліфікації працівників Департаменту, забезпечує їх робочі місця телефонним зв'язком, засобами оргтехніки, відповідним обладнанням і місцями для зберігання документів.

6.3. Департамент під час здійснення повноважень відповідно до затверджених положень використовує бланки Уповноваженого, Представника Уповноваженого та Секретаріату встановленого зразка.

Директор Департаменту

Ганна БАРАБАШ